

Centrum Ambulante Revalidatie
CAR Houtland-Westkust vzw

't Veld

OUDERBROCHURE

DYSLEXIE

De Kracht van doorzettingsvermogen

Als kind voelde ik me vaak verloren in de lagere school. Terwijl mijn vriendjes vrolijk met lezen en rekenen aan de slag gingen, was ik vaak gefrustreerd en hinkte wat achterop. Mijn mama merkte al vroeg dat mijn taal- en rekenvaardigheden niet meegroeiden met mijn andere talenten. Ik had meer ondersteuning nodig en dat leidde tot een schoolervaring die heel anders was dan die van mijn klasgenoten. Waar zij 7 uur les volgden, had ik na schooltijd nog logopedie en extra oefensessies met mijn mama.

De zinnen zoals “ze zal dat niet kunnen” en “misschien is het te moeilijk voor haar” werkten als rode vlaggen op een stier. Het maakte me vastberaden om te bewijzen dat ik het wél kon. De echte doorbraak kwam in het eerste middelbaar, toen een leerkracht Nederlands een mogelijke leerstoornis bij me ontdekte. Die diagnose voelde als een bevrijding. Ik was geen “domme” leerling, maar iemand die gewoon andere/meer hulpmiddelen nodig had. Het ‘etiket’ gaf me niet alleen erkenning, maar ook de kans om te groeien met minder frustratie.

Met de STICORDI-maatregelen, die tegenwoordig ReDiCoDi noemen, voelde ik me eindelijk gesteund. Het was alsof een wereld openging, waarin ik kon genieten van taalvakken, wiskunde en geschiedenis. Mijn mama vergeleek het steeds met slechtziende mensen die een bril krijgen. Wel, met die STICORDI-maatregelen zag ik een stuk helderder. Door deze te omarmen moest ik mijn universitaire droom niet opbergen.

Natuurlijk was het onderwijs niet altijd voorbereid op mijn behoeften. Het vereiste soms dat ik mezelf moest opstellen als vertegenwoordiger van mijn eigen leerproces. Ik leerde assertief te zijn en te strijden voor mijn rechten. Het was niet altijd gemakkelijk, maar die ervaringen hebben me gevormd. De uitdagingen en de doorzetting die ik heb ontwikkeld, hebben me gebracht tot waar ik nu ben.

Nu werk ik in de geestelijke gezondheidszorg. Het is een beroep waarin ik mijn sterke punten kan benutten. Ik heb geleerd om mijn plan te trekken met verslagen en teksten. Dyslexie is geen vijand; het is de reden dat ik zo veerkrachtig ben.

Diagnosestelling

Het woord dyslexie is afkomstig uit de Griekse taal:

‘Dys’ betekent: ‘niet op de goede manier’.

‘Lexie’ betekent: ‘met geschreven taal kunnen omgaan’.

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het lezen en/of het spellen.

We spreken momenteel van dyslexie als voldaan wordt aan enkele voorwaarden :

- Er is een achterstand voor lezen en/of spellen van minstens 1 jaar.
- Dyslexie is een op zichzelf staande stoornis. Het onderpresteren op het gebied van lezen en/of spellen valt niet (volledig) te verklaren vanuit andere problemen of stoornissen (te laag IQ, niet goed kunnen zien, tekort aan onderwijs,...).
- Intensieve begeleiding van minimaal zes maanden levert geen verbetering op (hardnekkigheid).

Om de diagnose dyslexie te kunnen stellen doen wij in het centrum voor ambulante revalidatie een multidisciplinair onderzoek (kinderpsychiater, kinderarts, psycholoog, orthopedagoog, psychologisch consulent, maatschappelijk assistent, logopedist, ergotherapeut en psychomotorisch therapeut). De ouders, de leerkracht van de school, het CLB en eventueel andere diensten worden ook bij dit proces betrokken.

De diagnose dyslexie wordt in het CAR steeds gesteld in het ruimer kader van differentiaaldiagnostiek in functie van het al of niet samengaan met andere problemen en/of stoornissen.

Wanneer een diagnose gesteld wordt, kan het traject van begeleiding en de juiste hulp krijgen van start gaan. Een diagnose gaat gepaard met een uitgebreide onderzoek, waardoor een gerichte en kind specifieke aanpak mogelijk wordt. Een diagnose kan er ook voor zorgen dat er vlotter toegang verkregen wordt tot aanpassingen op school en het gebruik van hulpmiddelen. Bovendien zorgt een diagnose ervoor dat er aan psycho-educatie gedaan kan worden. Hierbij verkrijgt de hulpvrager inzicht in zijn eigen diagnose en de daarbij horende moeilijkheden én sterktes.

Veel voorkomende problemen in het dagelijks functioneren

Hoewel de definitie aangeeft dat kinderen met dyslectische problemen grote tekorten vertonen voor lezen en/of spellen, is het probleem veel ruimer dan dat. Het is belangrijk dat we voor ogen houden dat bepaalde problemen het gevolg zijn van dyslexie en dus niets te maken hebben met luiheid of koppigheid.

Moeite met klankverwerving/taalspelletjes/rijmen

Dyslexie kent meestal al zijn oorsprong in de vroege taalontwikkeling van het kind. Zo zie je dat deze kinderen in de kleuterklas vaak minder vlot rijmen, hakken & plakken...

Moeite met technisch lezen

Het kind heeft moeite met de automatisatie bij het technisch lezen. Het koppelen van een letterbeeld aan een bijbehorende klank gebeurt traag en gaat gepaard met veel fouten.

Moeite met spelling

Naast leesproblemen kunnen er ook moeilijkheden voorkomen op vlak van spelling. Het koppelen van een letterbeeld aan een klank verloopt moeizaam en gaat gepaard met veel fouten. Het verwerven en automatiseren van spellingsregels verloopt moeilijker dan bij andere kinderen.

Moeite met automatiseren

Kinderen met dyslexie hebben problemen met de automatisering van de klankletterkoppeling. Dit automatiseringsprobleem reikt veel verder dan enkel lezen van woordbeelden en spellingsregels. Vaak hebben deze kinderen op meerdere vlakken problemen met automatisering. Zo worden bijvoorbeeld bij wiskunde de automatisering van de splitsingen, de brugoefeningen, de maal- en deeltafels vaak vermeld als probleemonderdelen. Automatisatieproblemen kunnen ook al vroeger opgemerkt worden. Kinderen die op jonge leeftijd moeite hebben met het vasthouden van automatische reeksen (bv. dagen van de week) blijken later vaak ook moeilijkheden te ondervinden met lezen en spellen.

Moeite met het kortetermijngeheugen

Gemiddeld kan een volwassene zeven tot acht willekeurige items tegelijk onthouden. Bij personen met dyslexie ligt dit aantal meestal onder het gemiddelde. Daardoor hebben ze ook vaak moeite om gegevens uit hun geheugen op te roepen.

Moeite met ingewikkelde taken

Het combineren van verschillende taken is niet vanzelfsprekend.

Moeite met ruimtelijk inzicht en bijbehorende rekenonderdelen

Sommige kinderen zijn verbaal zeer sterk, maar hebben op visueel-ruimtelijk vlak een achterstand. Dit zijn bijvoorbeeld de kinderen die veel omkeringen maken, hun naam lange tijd in spiegelschrift schrijven, de b en d voortdurend verwisselen bij het lezen. Zij hebben uiteraard problemen met lezen en schrijven, maar meer dan andere kinderen eveneens met meetkunde, cijferen en kommagetallen. Al deze onderdelen vereisen immers ook ruimtelijke vaardigheden. Ook de begrippen van tijd en ruimte worden traag verworven (bv. links, rechts, voor, na, boven, onder...).

Moeite met vreemde talen

Dyslexieproblemen keren terug bij het aanleren van een vreemde taal.

Sociaal-emotionele problemen

Kinderen met leerproblemen hebben soms last van een laag zelfvertrouwen en/of faalangst. Dit kan het gevolg zijn van herhaaldelijke negatieve ervaringen op schools vlak.

Hoe vaak komt het voor?

Men schat dat dyslexie bij 2 tot 10% van alle kinderen voorkomt. Dyslexie komt bijna vier keer meer voor bij jongens dan bij meisjes. Dyslexie komt in heel de wereld voor, maar het lijkt minder voor te komen in talen waarin woorden geschreven worden zoals ze klinken.

Oorzaken van deze diagnose

Erfelijkheid speelt een grote rol bij dyslexie. Dit betekent dat er familiaal vaak verschillende personen met dyslexie voorkomen. Indien één van de ouders dyslexie heeft, heeft een kind tot 30% meer kans om zelf dyslexie te ontwikkelen. Toch wordt dyslexie niet enkel veroorzaakt door een erfelijke factor. Ook omgevingsfactoren zoals bijvoorbeeld kans op onderwijs, leeservaring... hebben een invloed op dyslexie.

Dyslexie is een probleem in de hersengebieden die betrokken zijn bij de taalverwerking. Bij kinderen met dyslexie verloopt de verwerking van taal in de hersenen namelijk op een andere manier. Er is dus geen schuldige en deze kinderen zijn zeker niet dom of lui.

Hoe ziet de toekomst eruit?

De problemen die gepaard gaan met dyslexie kunnen we op diverse manieren remediëren en compenseren, maar genezen kan niet. De problemen kunnen worden aangepakt zodat de impact op latere leeftijd tot een minimum beperkt blijft.

Er bestaan talloze hulpmiddelen (bv. compenserende software 'Alinea', regelkaarten, ...) die in het dagelijkse leven ingezet kunnen worden.

Bovendien zijn personen met dyslexie vaak harde werkers en enorme doorzetters.

Binnen CAR 't Veld zetten wij in op een brede en multidisciplinaire aanpak. We brengen de noden van elk kind in kaart en proberen op die manier een therapieplan samen te stellen dat aan deze noden tegemoet komt.

Gedurende het volledige therapieproces werken we nauw samen met alle betrokken partijen (school, ouders, CLB, het kind zelf, andere disciplines/zorgverleners, ...). Zo kunnen we steeds kort op de bal spelen, onze doelen aanpassen aan elk individu en zijn context en continuïteit inbouwen in de begeleiding van elk kind.

De problemen op vlak van lezen en spelling worden tijdens individuele logopedische therapie aangepakt. Daarbinnen kan op twee sporen gewerkt worden. Enerzijds proberen we te remediëren, waarbij we gerichte hulp bieden om de moeilijkheden die zich voordoen weg te werken. Anderzijds zetten we ook in op compensatie. Hierbij gaan we steeds in overleg met de betrokken partijen en proberen we zo tot het meest geschikte hulpmiddel of hulpsysteem te komen.

Daarnaast bestaat ook de mogelijkheid om psycho-educatie te volgen. Dit kan individueel of in groep. Hierbij duiden we wat 'dyslexie' inhoudt en hoe je daar mee om kan gaan.

Tips voor ouders

- Leer de stoornis kennen. ‘Wat is dyslexie precies?’
- Lees voor het plezier: kies boeken die er boeiend uitzien. Laat je kind zelf boeken kiezen om te lezen en verplicht het kind niet om de boeken uit te lezen. Er bestaan ook aangepaste boeken voor kinderen met dyslexie.
- Zorg voor een aangename, rustige sfeer bij het lezen. Ga naast je kind zitten terwijl het luidop leest. Laat je kind kiezen op welk moment het wil oefenen. Lees elke dag een kwartiertje in plaats van af en toe een uur.
- Lees voor aan je kind op een aangepast tempo. Er kan veel uit worden geleerd. De woordenschat van je kind wordt op die manier groter. Een andere mogelijkheid is dat je om de beurt bijvoorbeeld een stukje tekst leest. Dit kan ook helpen om boeken leuk te blijven vinden. Het is immers de bedoeling dat het kind het lezen plezierig blijft vinden.
- Het kind moet voelen dat zowel thuis en op school als in de therapie op dezelfde manier wordt gewerkt. Om thuis op eenzelfde manier te kunnen werken is het noodzakelijk dat ook de ouders de regels of hulpmiddelen kennen en weten op welk niveau er geoefend kan worden.
- Maak afspraken met de leerkracht en therapeut over de manier waarop je je kind op leesfouten wijst. Erger je niet aan de lees- en schrijffouten van je kind, maar blijf je kind positief stimuleren en waarderen voor zijn inzet en doorzettingsvermogen! Een positieve aanpak is belangrijk voor het versterken van het zelfvertrouwen en het opbouwen van een positief zelfbeeld bij het kind.

1. Adibib (www.adibib.be)

Adibib biedt gratis educatieve schoolboeken in een aangepast digitaal formaat (PDF) voor leerlingen met dyslexie, DCD, visuele beperking of andere leesproblemen.

Met de juiste software kunnen leerlingen de tekst laten voorlezen, markeren of notities maken, zodat ze zelfstandiger kunnen werken op school.

2. Leesvoor (www.leesvoor.vlaanderen.be)

Leesvoor is een platform van de Vlaamse overheid dat ouders, leerkrachten en zorgcoördinatoren wegwijs maakt in de mogelijkheden rond voorleessoftware zoals Sprint en Kurzweil.

Je vindt er info over hoe je ondersteuning aanvraagt, wie er recht op heeft en hoe het op school kan ingezet worden.

3. Luisterpuntbibliotheek (www.luisterpuntbibliotheek.be)

Dit is de bibliotheek voor mensen met een leesbeperking. Ze bieden gratis Daisy-boeken, dat zijn luisterboeken in een speciaal formaat dat makkelijk te navigeren is.

4. Dyslexie.be (<https://www.dyslexie.be/wat-is-dyslexie/>)

Deze website geeft duidelijke info over wat dyslexie is, hoe je het herkent en hoe je het best ondersteunt.

Gericht op ouders, leerkrachten en hulpverleners. Je vindt er ook praktische tips, hulpmiddelen en uitleg over testing en begeleiding.

5. Eureka Leuven (www.eurekaleuven.be)

Eureka is een expertisecentrum voor leerlingen met leerstoornissen, vooral dyslexie en dyscalculie.

Ze bieden: aanpasbare lesmaterialen, voorleessoftware, opleidingen voor leerkrachten...

